

1.Розгляньте основні теорії істини та обґрунтування, а також скептичні аргументи.

Три основні теорії істини: кореспондентна, когерентна і прагматична.

- **Кореспондентна (відповідна)**

Ідея:

Істина - це відповідність наших думок або висловлювань реальності.

Якщо твердження точно описує те, що є в світі - воно істинне. Якщо не відповідає фактам - воно хибне.

Приклад:

- “На вулиці йде дощ.” - істинне, якщо **насправді** йде дощ.
- Якщо ж надворі сухо - вислів **хибний**.

- **Ключова думка:** Істина = Збіг думки з фактом.

- як перевірити, що наші уявлення справді відповідають реальності? Чи ми бачимо світ таким, яким він є, чи лише його “копію” у свідомості?

- **Когерентна(узгоджувальна)**

Ідея:

Істина - це внутрішня узгодженість системи знань.

Тобто твердження істинне, якщо воно логічно узгоджується з іншими переконаннями, які ми вже вважаємо істинними.

Приклад:

- Якщо в моїй системі знань “усі люди смертні” і “Сократ - людина, то твердження “Сократ смертний” - істинне, бо логічно узгоджується з попередніми судженнями.

- **Ключова думка:** істина = узгодженість знань між собою, а не обов’язково з реальністю.

- ця теорія підкреслює роль раціональної логіки: пізнання — це не “дзеркало світу”, а система переконань, яку ми вибудовуємо.

- **Прагматична**

Ідея:

Істина - це те, що працює на практиці, тобто виявляється корисним і ефективним у досвіді.

Твердження вважається істинним, якщо воно дає результат, допомагає нам діяти успішно, вирішує проблеми.

Приклад:

- Теорія Ньютона вважається “істинною” в межах класичної фізики, бо працює для опису більшості звичайних явищ.
- Якщо нова теорія (Ейнштейна) дає кращі результати, то саме вона стає “істиннішою”.

- **Ключова думка:** істина = практична користь знання.

- знання має сенс лише тоді, коли воно діє, допомагає орієнтуватися у світі.

1. На вашу думку, яка з теорій і чому є найбільш переконливою, а яка найменш?

Не можу однозначно виокремити найбільш переконливу теорію істини, адже кожна з них має свої сильні та слабкі сторони, і до кожної можна навести обґрунтовані контраргументи.

Проте найбільш близькою мені є прагматична теорія, оскільки вона має прикладний характер і пов’язує істину з практичним досвідом. Ми можемо застосувати набуті знання на практиці, а отримавши позитивні результати - переконатися в їхній достовірності. Таким чином, істина проявляється не лише в теоретичній узгодженості чи відповідності фактам, а у реальній ефективності знань.

Найменш переконливою для мене є кореспондентна теорія, адже вона надто покладається на наші когнітивні здатності і припускає, що ми можемо безпосередньо пізнати об'єктивну реальність. Ми бачимо світ не безпосередньо, а через власний досвід і мову, тому важко бути впевненим, що наші уявлення точно збігаються з тим, що є насправді.

1. Як ви оцінюєте наведені скептичні аргументи?

Скептичність відіграє важливу роль у процесі пізнання, адже змушує нас мислити критично, ставити під сумнів очевидне та розглядати ситуацію з різних перспектив. Такий підхід допомагає уникати поспішних висновків і сприяє глибшому розумінню. Надмірний або радикальний скептицизм, подібний до декартівського методу універсального сумніву, може призвести до паралічу дії. Як зазначав Джон Локк: “Якщо ж ми не будемо вірити нічому на тій підставі, що ми не можемо знати достовірно всього, то ми чинитимемо так само розумно, як той, хто не користувався б своїми ногами, а залишився нерухомим і загинув від того, що в нього немає крил, щоб літати”. Скептицизм є корисним інструментом для перевірки достовірності наших знань, але він не повинен перетворюватися на повну недовіру до пізнання. У більшості життєвих ситуацій нам достатньо ймовірності та обґрунтованих підстав, аби діяти розумно й ефективно.

2. Спробуйте запропонувати свій варіант вирішення проблеми, а також власний приклад за зразком наведених автором.

Виходячи з результату двох вище наведених прикладів, можна припустити до додаткової умови обґрунтування істинності - виключення випадковості(удачі). Якщо Сміт вгадав, що “Браун у Барселоні”, — це не знання, бо він просто випадково назвав правильне місто. Якщо ж він довідався це з перевірених джерел — тоді це знання.